DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

nr. 11.01

Kamer van volksvertegenwoordigers
De begroting

Historisch

Het goedkeuren van de begroting is een van de belangrijkste taken van een Parlement. Dit is historisch te verklaren. Na de Middeleeuwen ontstond overal in Europa een centralisatiebeweging die leidde tot het ontstaan van moderne staten. Hiervoor dienden de vorsten te kunnen beschikken over een staand leger en een uitgebouwd ambtenarenkorps. Om dat te bekostigen, werd een beroep gedaan op de drie standen (adel, clerus en stedelijke burgerij). Dezen wilden in ruil daarvoor bepaalde privileges, zoals een vertegenwoordiging. Wanneer de vorst nieuwe belastingen wilde heffen, had hij hun instemming nodig. Daar ligt de oorsprong van de huidige parlementen. Het al dan niet toestaan van belastingen bleef lange tijd hun belangrijkste machtsinstrument. Zij waren “the power of the purse” (de macht van de portemonnee).

Wat is een begroting?

De begroting is een raming van de inkomsten en een raming en machtiging van de uitgaven voor een begrotingsjaar. In België valt dit samen met het kalenderjaar. Maar de begroting is ook een echt beleidsinstrument, waaruit de politieke keuzes en prioriteiten van de regering blijken. De begroting wordt dan ook samen met de beleidsnota’s van de ministers en staatssecretarissen besproken. In hun beleidsnota geven de regeringsleden aan welk beleid ze het volgende jaar willen voeren.

De federale begroting bestaat uit twee delen

» De Middelenbegroting

Zij omvat een raming van de ontvangsten van de federale Staat voor het komend begrotingsjaar. Zij verleent ook toelating aan de regering om belastingen te heffen, overeenkomstig de bestaande fiscale wetgeving en om het tekort met leningen te dekken.

» De algemene uitgavenbegroting

Zij omvat een raming van de uitgaven van de federale Staat voor het komend begrotingsjaar. Zij verleent ook toelating aan de regering om uitgaven te doen en is onderverdeeld in programma’s die deze uitgaven specifiëren.

Kenmerken van de begroting

Vastgesteld door de Kamer

De federale begroting behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de Kamer van volksvertegenwoordigers (artikel 174 van de Grondwet).

De eenjarigheid

De begroting moet ieder jaar worden vastgesteld.

De universaliteit

De begroting moet algemeen en volledig zijn. Dit sluit het bestaan van een geheime begroting uit.

De specialiteit

De Kamer verleent enkel goedkeuring voor welomschreven uitgaven die per programma worden bepaald. De regering mag geen overschot op een bepaald artikel gebruiken om een tekort op een ander artikel aan te vullen.

De openbaarheid

De ontwerpbegroting is een openbaar document. Ze wordt gedrukt als parlementair document en is te raadplegen op de website van de Kamer. Ze wordt aangenomen door de plenaire vergadering van de Kamer en, zoals elke andere wet, wordt ze gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Jaarlijkse verantwoording

De regering moet jaarlijks verantwoording afleggen tegenover de Kamer over de uitvoering van de begroting. Artikel 174 van de Grondwet bepaalt dat de Kamer jaarlijks de eindrekening vaststelt.

DOC 55 **3646/001**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

10 novembre 2023

PROJET DE LOI

contenant le budget des Voies et Moyens pour l’année budgétaire 2024

DOC 55 **3646/001**

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 november 2023

WETSONTWERP

houdende de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2024

De eindrekening wordt opgesteld door de minister van Financiën en wordt aan de Kamer voorgelegd, samen met de opmerkingen van het Rekenhof. Terwijl de begroting slechts een raming is, geeft de eindrekening aan wat in werkelijkheid is ontvangen en uitgegeven. Door het aannemen van de rekeningwet doet de Kamer definitief uitspraak over het financieel beleid van de regering.

Hoe komt de begroting tot stand?

Begrotingsontwerpen worden besproken, eventueel geamendeerd en gestemd, net zoals gewone wetsontwerpen. Wel is in een strikt tijdschema voorzien om de procedure sneller te laten verlopen.

» Twee jaar voordien

november (x-2)

Publicatie door de Europese Commissie van de jaarlijkse groeiraming.

» Een jaar voordien

februari (x-1)

De ministers en de overheidsinstellingen maken ramingen op van de ontvangsten en uitgaven voor het volgend begrotingsjaar.

april (x-1)

Er vinden gesprekken plaats tussen de ministers van Begroting en Financiën en de verschillende departementen over de juistheid van de ramingen gemaakt in februari.
Voorlegging door de lidstaten van hun stabiliteits- en convergentieprogramma's en hun nationaal hervormingsprogramma (o.m. sociale doelstellingen) aan de Europese Commissie en publicatie van het "Medium term fiscal plan".

juni (x-1)

Een synthese wordt voorgelegd aan de ministerraad.
Aanbevelingen van de Europese Commissie aan iedere lidstaat.

juli (x-1)

De regering houdt "begrotingsconclaaf" en legt de definitieve cijfers vast, en ook de begeleidingsmaatregelen om de gestelde doelstellingen te halen. De regering giet vervolgens de begrotingsontwerpen in een definitieve vorm.
Beleidsadviezen van de Europese Raad van ministers aan iedere lidstaat.

eind september (x-1)

De Eerste minister zet de krachtlijnen van het regeringsbeleid voor het komend jaar uiteen in de Kamer.

oktober - december (x-1)

Voorlegging van het ontwerp van begroting van de lidstaten aan de Europese Commissie.

Ten laatste op 15 oktober worden de algemene uitgavenbegroting en de Middelenbegroting in de Kamer rondgedeeld. Het Rekenhof deelt zijn commentaar en opmerkingen over de ontwerpen van begroting aan de Kamer mee. Uiterlijk op 31 oktober dienen de ministers en staatssecretarissen hun beleidsnota in voor het volgende jaar. De begroting en de beleidsnota's worden samen besproken. De commissie voor de Financiën en de Begroting bespreekt de ontwerpen. Ze wijst een rapporteur aan. De ministers van Financiën en Begroting worden gehoord. Er vindt ook een debat plaats over het algemeen beleid van de regering. Het advies van de vaste commissies wordt ingewonnen wat betreft de programma's die hen aanbelangen. Deze commissies vergaderen daartoe met de bevoegde ministers.
Na de behandeling en de stemming in de commissie voor de Financiën en de Begroting wordt het verslag rondgedeeld en brengt de rapporteur verslag uit bij de plenaire vergadering. Hier vindt een algemene discussie plaats over de begroting en ook een bespreking van de artikelen waarop amendementen werden ingediend.

30 november (x-1)

Aanbevelingen van de Europese Commissie aan de lidstaten.

Ten laatste op 31 december (x-1) worden de algemene uitgavenbegroting en de Middelenbegroting gestemd.

» Het begrotingsjaar

1 januari

Een begroting treedt in werking op 1 januari van het begrotingsjaar in kwestie. Als de algemene uitgavenbegroting niet is goedgekeurd voor de aanvang van het begrotingsjaar kan de regering verder werken met voorlopige kredieten die haar via een afzonderlijk wetsontwerp worden verleend. Indien ook de Middelenbegroting op dat moment niet is goedgekeurd, gebeurt dit via een ontwerp van financiewet, die de regering toelaat belastingen te heffen en zo nodig leningen aan te gaan.

30 april tot 30 juni

In de maand april van het begrotingsjaar gaat de regering over tot een begrotingscontrole. Vaak dient de begroting te worden bijgestuurd (bijvoorbeeld omwille van veranderde economische conjunctuur, ontvangsten die lager uitvallen dan geschat, ...). Dan past de regering de begroting aan en dient een ontwerp tot wijziging in bij de Kamer. De aangepaste administratieve begrotingen worden opgenomen in de aangepaste algemene uitgavenbegroting.

» Het volgende jaar

oktober

Dan wordt in principe de rekeningwet (wetsontwerp houdende eindregeling van de begroting) gestemd. In de praktijk gebeurt dit met vertraging.

Meer info:
Kamer van volksvertegenwoordigers - Dienst Public relations en Internationale betrekkingen, 1008 Brussel
e-mail: info@dekamer.be — www.dekamer.be
01.07.2024